

Het coronavirus en onderwijs van half maart 2020 tot ... ?

Hoorzitting onderwijsverstrekkers

Vlaams parlement, 23 november 2020

Coronavirus en onderwijs

VASTSTELLINGEN ALS LEIDRAAD VOOR ONZE BIJDRAGE

- zeer grote impact op alle niveaus en in alle onderwijsvormen.
- stand gehouden door grote inspanningen van alle onderwijsactoren, ondersteuning van de overheid, solidariteit van andere maatschappelijke sectoren

OPZET

TOELICHTING VANUIT TWEE PERSPECTIEVEN (als onderwijsverstrekkers)

- Schoolorganisatorisch perspectief (Lieven Boeve)
- Onderwijskundig perspectief (Raymonda Verdyck)

Coronavirus en onderwijs

DELEGATIE

- Gemeenschapsonderwijs (GO!)
 - Raymonda Verdyck, afgevaardigd bestuurder
 - Saskia Lieveyns, adviseur-coördinator pedagogische begeleidingsdienst
- Katholiek Onderwijs Vlaanderen
 - Lieven Boeve, directeur-generaal
 - Dirk Vanstappen, directeur Dienst Bestuur & organisatie
- Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten (OVSG)
 - Patriek Delbaere, algemeen directeur
- Provinciaal Onderwijs Vlaanderen (POV)
 - Griet Mathieu, directeur

Schoolorganisatorisch perspectief

Coronacrisis en de schoolorganisatie

- Schoolgebouwen
- Financiële en omkaderingsproblematieken
- Nood aan een wendbare regelgeving
- Impact op de 'fysieke organisatie' van de school
- Nood aan duidelijke en eenduidige besluitvorming en communicatie

Schoolorganisatorisch perspectief

1. Schoolgebouwen

Problematiek schoolgebouwen door de coronacrisis extra uitvergroot:

- **verouderde** infrastructuur, **niet aangepast** aan hedendaagse behoeften
- **gebrek aan corona-bestendige eigenschappen** (ventilatie, circulatie ...)

Ondersteuning door de overheid

- **Groeipad voor infrastructuurinvesteringen** in deze legislatuur
- Werkgroep ventilatie en verluchting

Aanbevelingen

- **Blijf investeren** in schoolinfrastructuur

Schoolorganisatorisch perspectief

2. Financiële en omkaderingsproblematieken

- De coronacrisis bracht **extra kosten en omkaderingsproblematieken mee voor scholen, centra, academies, internaten**
- Positief dat de overheid **financieel tegemoet** kwam voor een aantal zaken.

Maar ... financieel én qua omkadering blijft het een **zware dobber**

- CVO's en academies DKO vrezen voor hun voortbestaan
- Internaten hebben meer onkosten door de extra dagopvang
- Meerdaagse schooluitstappen – annulatiekosten naast verlies van beleving.
- Scholen hebben inkomsten gederfd door de annulatie van schoolfeesten en andere fondsenwervingsactiviteiten

Schoolorganisatorisch perspectief

2. Financiële en omkaderingsproblematieken

Ondersteuning door de overheid

- Financiële tegemoetkoming voor onderhoud en hygiëne
- Financiële tegemoetkoming voor ICT-infrastructuur (laptops, ICT-coördinator)
- Extra mogelijkheden, onder meer voor vervangingen

Toekomstbeeld en aanbevelingen

- Dringend ingrepen nodig om VWO en DKO voor zware klappen te behoeden
- Evaluatie of tegemoetkomingen alle kosten dekken
- Ook hier werden systeemfouten uitvergroot: structurele onderfinanciering van onderwijsbesturen

Schoolorganisatorisch perspectief

3. Nood aan een wendbare regelgeving

Afstandsonderwijs – soms **verplicht**, soms **(beperkt) toegelaten**

- Positief dat scholen **de vrijheid** krijgen
- Maar: blijvende juridische bezorgdheid rond **sluitende regelgeving**

Regelgeving rond **vervangingen** van personeelsleden ondertussen aangepast

- Positief dat vervangingen **sneller** kunnen ingevuld worden.

Nooddecreten en snelbesluiten uitgevaardigd

- Positief dat er **telkens openingen** werden gecreëerd om de **schoolorganisatie aan te passen** bv. op het vlak van evaluaties.

Schoolorganisatorisch perspectief

3. Nood aan een wendbare regelgeving

Ondersteuning door de overheid

- Coronadecreten
- Snelle coronabesluiten om de coronadecreten in beleid om te zetten

Toekomstbeeld en aanbevelingen

- Zorg voor **wendbare regelgeving**: rechtszekerheid voor onze besturen én mogelijkheid om **flexibel** te handelen wanneer nodig, **in functie van onderwijsniveau, onderwijsaanbod, context, infrastructuur, doelgroepen, pedagogische aanpak ...**
- Houd het onderscheid duidelijk aan tussen **verplichtingen** en **adviezen**
- Voorzie in reglementair kader voor **afstandsonderwijs**

Schoolorganisatorisch perspectief

4. Impact op de 'fysieke organisatie' van de school

Voor ieder pandemieniveau (geel, oranje, rood) werden in het sociaal coronaoverleg **concrete richtlijnen** uitgetekend:

- Positief dat, na verloop van tijd, **virologen én onderwijskoepels zelf actief als deskundigen** bij het sociaal coronaoverleg werden **betrokken**.
- Positief dat **onderscheid** wordt gemaakt tussen **verplichtingen** in de scenario's en de **adviezen** in de veiligheidsdraaiboeken -> geeft **ruimte aan onze scholen om rekening te houden met de eigen context**.

Schoolorganisatorisch perspectief

4. Impact op de 'fysieke organisatie' van de school

Maar ...

- Richtlijnen **vaak (op korte termijn) gewijzigd** ten gevolge van evolutie pandemie of wijzigingen in andere sectoren of beleidsdomeinen met impact op onderwijs -> **veel flexibiliteit gevraagd van scholen**
- Richtlijnen waren de basis voor lokale risicoanalyses -> **overvloed aan werk voor preventieadviseurs**
- Richtlijnen noopten scholen tot **extra financiële investeringen**
- Voorjaar: druk van nood aan **opvang** op mogelijkheid om **onderwijs** aan te bieden
- Najaar: talrijk opgelegde **quarantaines** bij personeelsleden -> heel **moeilijk of zelfs onmogelijk om de personeelspuzzel** te leggen

Schoolorganisatorisch perspectief

4. Impact op de 'fysieke organisatie' van de school

Ondersteuning door de overheid

- goede ondersteuning door **departement**: website
- aangepaste regelgeving om personeel **sneller te kunnen vervangen**
- **extra middelen** voor onderhoud en hygiëne

Toekomstbeeld en aanbevelingen

- blijven investeren in **beleidsvoerend vermogen van scholen en besturen**
- rekening houden met **grote verscheidenheid** van scholen en onderwijsniveaus
- **afstemming tussen onderwijs en andere sectoren** is nodig!
- blijven investeren in **welzijnsbeleid in scholen en internaten!**

Schoolorganisatorisch perspectief

5. Nood aan duidelijke, tijdige en eenduidige besluitvorming en communicatie

Het **sociaal coronaoverleg** is evenwichtig samengesteld. De organisaties die er aan tafel zouden moeten zitten, zitten er ook aan tafel.

- Positief dat **deskundigen** aanwezig zijn **die ook advies geven bij overkoepelend beleid op Vlaams en federaal niveau**
- Positief dat ieders **vragen en bezorgdheden aan bod kunnen komen**
- Positief dat **iedereen vanuit zijn deskundigenrol een bijdrage** kan leveren
- Positief dat na **elk sociaal overleg de scholen geïnformeerd** worden via Schooldirect

Schoolorganisatorisch perspectief

5. Nood aan duidelijke, tijdige en eenduidige besluitvorming en communicatie

Maar ...

- groei- en **leerproces** dat tijd vraagt
- **niet altijd makkelijk om een evenwicht te vinden** tussen alle gesprekspartners
- vaak **ruis** op de informatie, vooral wanneer de **pers sneller** was **dan Schooldirect**

Ondersteuning door de overheid

- inspraak en overleg via sociaal coronaoverleg;
- informatie via Schooldirect, scenario's, draaiboeken en veelgestelde vragen ...

Schoolorganisatorisch perspectief

5. Nood aan duidelijke, tijdige en eenduidige besluitvorming en communicatie

Toekomstbeeld en aanbevelingen

- blijvend investeren in (relatie met) koepels en netten
 - die instaan voor de veilige contextgerichte vertaling van de regelgeving
 - en de feedback vanuit het veld op het overleg inbrengen
- nood aan duidelijke, tijdige en eenduidige communicatie; ruis op de communicatie voorkomen
- nood aan een crisiscommunicatieplan op Vlaams onderwijsniveau wanneer alles snel wijzigt

Onderwijskundig perspectief

Coronacrisis en het onderwijskundig perspectief

- Impact op leerrecht
- Leerachterstand

Onderwijskundig perspectief - leerrecht

1. Belangrijke impact op het leerrecht van leerlingen en cursisten

De coronacrisis heeft een **impact op het leerrecht** – deels opgevangen door **aanloopteren, afstandsonderwijs of combinatie contact- en afstandsonderwijs**

- Positief dat scholen **hele grote inspanningen** leverden en een **belangrijke (digitale) sprong** maakten
- Positief dat onze scholen de **pedagogische begeleiding als partner hebben om** hen intensief bij deze sprong te begeleiden zowel vorig schooljaar als in het huidige schooljaar

Onderwijskundig perspectief - leerrecht, rol van de professional

Maar ...

- vraagt veel van onze schoolteams
- vraagt andere aanpak van schoolorganisatie
- vraagt andere didactische aanpak

Digitalisering en afstandsonderwijs worden als waardevol ervaren
Positief is dat onze scholen de opgedane ervaringen borgen en kwaliteitsvol verder uitbouwen.

Onderwijskundig perspectief - leerrecht

Maar ...

afstandsonderwijs of combinatie contact- en afstandsonderwijs

- niet geschikt voor alle leerlingen
- niet geschikt voor alle onderwijsonderdelen
- vraagt digitale infrastructuur die niet altijd overal aanwezig is
- vraagt andere manier van werken
- is belastend voor ouders
- is belastend voor internaten
- is voor veel leerlingen ook mentaal en emotioneel belastend

Onderwijskundig perspectief - leerachterstand

2. Leerachterstand

Internationaal onderzoek, netgebonden proeven en evaluatie door de klassenraad tonen een **algemene leerachterstand** aan én een **toename van de leerkloof**

- Positief dat wij op de **pedagogische begeleiding** als **partner** konden rekenen om scholen intensief te begeleiden
 - bij de **kwalitatieve omslag naar afstandsonderwijs en digitale didactiek** om zo de leerachterstand te beperken
 - bij een brede, onderbouwde **analyse van de beginsituatie** bij de heropstart en de start van het schooljaar
 - bij doelgerichte **remediëring** en aangepaste onderwijsarrangementen

Maar ...

- Blijvende aandacht en investering om mogelijke doorwerking van opgelopen leerachterstand tegen te gaan

Onderwijskundig perspectief - welbevinden

3. Welbevinden

- Corona heeft een grote impact op het (sociale) leven van onze leerlingen.
- Naast belang van leren ook aandacht voor het welbevinden en de context waarin leerlingen zich bevinden.
- Naast scholen namen ook CLB's hierbij een belangrijke rol op (CLB-chat)

Onderwijskundig perspectief

Ondersteuning door de overheid

- **belang van onderwijs in de verf gezet** – andere maatschappelijke sectoren solidair om onderwijs verder te kunnen laten functioneren
- **zomer-, herfst- en winterscholen** (aandacht rol van onderwijs/scholen)
- investering in **digitale uitrusting** (laptopacties - impulsfonds)

Onderwijskundig perspectief

Toekomstbeeld en aanbevelingen

- **Investeer in de rol van de pedagogische begeleiding**
 - ✓ Reguliere ondersteuning van onze scholen in hun beleidsvoerend vermogen
 - ✓ Begeleiding van scholen bij afstandsonderwijs
 - ✓ Begeleiding van kwetsbare groepen
- **Grijp de lessen uit de crisis aan, gebruik ze als hefboom voor het toekomstig beleid**
 - ✓ Versterk de samenwerking tussen Onderwijs en andere sectoren/beleidsdomeinen
 - ✓ Kijk voorbij relancemaatregelen - nood aan structurele ingrepen
 - ✓ Blijf bij dit alles de brede realiteit van onderwijs voor ogen houden
- **Randvoorwaarden bepalen voor goed onderwijs in combinatie afstands- en contactonderwijs**

Tot slot: een welgemeende dankjewel

Dankjewel voor jullie expliciete waardering en ondersteuning als beleidsmakers!

Een speciale dank aan

- alle partners van het sociaal coronaoverleg
- de medewerkers van het departement
- de medewerkers van de centra voor leerlingenbegeleiding
- de directeurs, de preventieadviseurs en alle andere medewerkers van onze scholen en schoolbesturen
- onze leerlingen en hun ouders